

Οδοιπορικό στην Ίμβρο του 2025: Από τον αφανισμό στην επιβίωση και την ελπίδα

/ [Ομογένεια](#)

Στο πλοίο που ταξιδεύει από το Καμπάτεπε στην [Ίμβρο](#), έρχονται στο νου μου οι στίχοι του Σεφέρη (Επί Σκηνής).

Εγώ είμαι ο τόπος σου, ίσως δεν είμαι κανείς, Αλλά μπορώ να γίνω αυτό που θέλεις...

Από την πλώρη αχνοφαίνεται η Ίμβρος που εμφανίζεται σιγά σιγά μέσα από την ομίχλη του όμορφου πρωϊνού και μερικές μοίρες βόρεια αναδύεται γαλάζια η Σαμοθράκη.

Είναι Μεγάλη Εβδομάδα. Έρχομαι στην Ίμβρο – Gökçeada, νησί του Παραδείσου στα Τουρκικά – για να συναντήσω την Ελληνική κοινότητα του νησιού που κόντεψε να αφανιστεί πριν περίπου 50 χρόνια, αλλά πάλεψε κι επέζησε. Η Ιστορία του

νησιού είναι ένα κεφάλαιο της « Μικρασιατικής Καταστροφής ». Αλλά και της αναγέννησης του Ελληνικού Έθνους.

Η Ίμβρος και η Τένεδος δόθηκαν στην Τουρκία μετά το τέλος του πολέμου του 1922. Η συνθήκη της Λωζάνης του 1923 σφραγίζει αφενός την ειρήνη μεταξύ της Μ. Βρετανίας, Γαλλίας, Ελλάδας, Ιαπωνίας, Ιταλίας, Ρουμανίας, Σερβίας-Κροατίας-Σλοβενίας και της Τουρκίας, αφετέρου, ορίζει τα σύνορα της σύγχρονης Τουρκίας.

Σύμφωνα με τη συνθήκη, οι Έλληνες της Ίμβρου και της Τενέδου γίνονται Τούρκοι υπήκοοι με ίσα πολιτικά δικαιώματα και την ελευθερία να παραμείνουν στον τόπο τους – ανεξάρτητα από οποιαδήποτε περεταίρω συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας – με προνόμια αυτονομίας και αυτοδιοίκησης. Η συνθήκη προβλέπει συγκεκριμένα την ίδρυση Ελληνικών σχολείων και την απόλυτη ελευθερία της θρησκείας και της γλώσσας. Προβλέπει παράλληλα ότι η μουσουλμανική μειονότητα της Δυτικής Θράκης θα έχει τα αντίστοιχα δικαιώματα στην Ελλάδα (Άρθρα 14 και 45). Στην πραγματικότητα, καμία από τις δυο χώρες δεν τήρησε την συνθήκη όσον αφορά τα δικαιώματα των μειονοτήτων της.

Τα πρώτα χρόνια στην Ίμβρο τίποτα δεν άλλαξε ριζικά, οι πρώτοι μουσουλμάνοι έρχονται στο νησί από την Ηπειρωτική Τουρκία μετά το 1946. Ο πληθυσμός συνυπάρχει ειρηνικά.

Τα αιματηρά γεγονότα του 1964 στην Κύπρο φέρνουν την Ελλάδα και την Τουρκία στο χείλος μιας σύρραξης. Στην Ίμβρο οι Τουρκικές αρχές κλείνουν τα Ελληνικά σχολεία, η Ελληνική γλώσσα απαγορεύεται. Οι Ρωμιοί αρχίζουν να φεύγουν από το νησί ή στέλνουν τα παιδιά τους μόνο σε Ελληνικά σχολεία στην Κωνσταντινούπολη.

Το 1974, η Τουρκία εισβάλλει στην Κύπρο και η ζωή της μειονότητας στην Ίμβρο επιδεινώνεται δραματικά, η κοινότητα καταρρέει. Από 6000 το 1923, έφτασαν να είναι μερικές δεκάδες στα μέσα της δεκαετίας του 70. Αρχίζει μια πολιτική διάλυσης και εκτουρκισμού.

Ίμβριοι έρχονται στην Ελλάδα η οποία τους αρνείται την Ελληνική υπηκοότητα – το Ελληνικό Κράτος τις δεκαετίες 70 και 80 προτιμά να παραμείνουν μειονότητα στην Τουρκία. Μερικοί φεύγουν λαθραία με καΐκι για την Λήμνο και την Σαμοθράκη, γίνονται πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα. Το Τουρκικό Κράτος τους διαγράφει και κρατικοποιεί τις περιουσίες τους. Έφυγαν πολλοί στην Γερμανία, στο Βέλγιο, στην Αμερική... Άλλοι ρίζωσαν στην Ελλάδα. Παράλληλα, έποικοι από την Τουρκία έρχονται να εγκατασταθούν στο νησί, παίρνουν εγκαταλελειμμένα σπίτια, ιδρύουν χωριά, αλλάζει η δημογραφία του νησιού.

Από την δεκαετία του '80 αρχίζουν να επιστρέφουν σιγά σιγά στο νησί Ίμβριοι

συνταξιούχοι. Αναστηλώνουν τα σπίτια τους. Όμως χωρίς σχολεία, δεν μπορούν να εγκατασταθούν οικογένειες. Έρχονται μόνο να δουν τους παππούδες και τις γιαγιάδες στις διακοπές, τα παιδιά παίζουν στους δρόμους των χωριών.

Ένα από αυτά είναι η Κωνσταντίνα Μπακάλη. Γεννημένη στην Ελλάδα το 2005, θα πει ότι ερχόταν από μικρή με τους γονείς της να περάσουν τις διακοπές με τον παππού της και την γιαγιά της στα Αγρίδια. « Θυμάμαι να περνώ μπροστά από το κατεστραμμένο σχολείο στο χωριό και νόμιζα ότι ήταν σπίτι με φαντάσματα ». Τότε δεν μπορούσε να φανταστεί – όπως και κανείς άλλωστε – ότι θα αποφοιτούσε από το πρώτο Ελληνικό Λύκειο της Ίμβρου το 2023.

Ο παππούς της, ο Νίκος Μπακάλης είναι σήμερα ο κοινοτάρχης του χωριού Αγρίδια – ένα από τα τρία χωριά με τους Αγίους Θεόδωρους και το Γλυκύ που διοικούνται από κοινοτάρχες Ελληνικής καταγωγής. Γεννημένος το 1949, ήταν 15 χρονών όταν οι Τουρκικές Αρχές έκλεισαν τα Ελληνικά μειονοτικά σχολεία στο νησί. Έφυγε πρώτα στην Πόλη και πήγε σε Ελληνικό σχολείο. Υπηρέτησε στον Τουρκικό στρατό στα Ρωσικά σύνορα, έζησε στην Σμύρνη, έκανε οικογένεια. Αναγκάστηκε να φύγει από την Τουρκία το 1979 και εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα για 40 χρόνια. Θα πει : « Η Ελλάδα δεν είχε σχέδιο για την Ίμβρο. »

Από το 2000 και μετά μέλη της ξενιτεμένης Ιμβριακής μειονότητας διεκδικούν πλέον δικαστικά τις περιουσίες τους στην Τουρκία με ενστάσεις για παραβιάσεις στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που τους δικαιώνει το 2008. Οι εύστοχες διπλωματικές κινήσεις του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου – γεννημένος στην Ίμβρο – που διαπραγματεύτηκε με τον Ερντογάν, η επιμονή αντιπροσώπων της διασποράς και του Συλλόγου Ιμβρίων άλλα και κάποια αλλαγή στάσης της Τουρκίας που ελπίζει πλέον σε μια μελλοντική ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση συγκλίνουν θετικά στην σταδιακή επιστροφή της Ελληνικής κοινότητας.

Τον Σεπτέμβριο του 2013, μετά από σχεδόν 50 χρόνια απαγόρευσης, ανοίγει το Ιδιωτικό Δημοτικό μειονοτικό Σχολείο στους Αγίους Θεόδωρους με τέσσερεις μαθητές και δυο εκπαιδευτικούς.

Η Άννα Κουτσομάλλη, ιδρύτρια του Δημοτικού και Διοικητική Υπεύθυνη, αφηγείται : « Γεννήθηκα στην Παναγιά της Ίμβρου το 1968. Το 1974 οι γονείς μου με έστειλαν εσωτερική στο Ελληνικό σχολείο στα Πριγκηπωνήσια, στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν τα χειρότερα χρόνια τότε. Παλεύαμε με νύχια και με δόντια για να μείνουμε Έλληνες, η βία ήταν απίστευτη, μεγάλωσα με τον φόβο ... » Έφυγαν και οι γονείς της από την Ίμβρο και η οικογένεια εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Η ίδια πηγαίνει τελικά στην Αθήνα για σπουδές. Μετά από ένα αυτοκινητικό δυστύχημα, αποφασίζει να γυρίσει στη Κωνσταντινούπολη το 2011 «

για να είναι κοντά στο νησί. » Με παρότρυνση του Συλλόγου Ιμβρίων, δέχεται την πρόταση του Ελληνικού Προξενείου να ιδρύσει το Δημοτικό. « Είχα πάει σε μειονοτικά σχολεία, ήξερα το σύστημα. Αλλά το κυριότερο, ξέρω την Τουρκική ψυχολογία. » Αρχίζουν να έρχονται οικογένειες Ιμβρίων, αλλά και Έλληνες, μεικτά ζευγάρια με μικρά παιδιά.

Το 2015 ανοίγει το Γυμνάσιο και το Λύκειο στα Αγρίδια χάριν στις γιγαντιαίες προσπάθειες του Ιωακείμ Καμπουρόπουλου που το ιδρύει και γίνεται ο πρώτος του διευθυντής. Γεννημένος στην Ίμβρο, θα εκμυστηρευτεί ότι οι γονείς του τότε έφερναν Έλληνα καθηγητή στο σπίτι, « κάτι σαν κρυφό σχολείο ». Αποφοίτησε από το Ελληνικό Λύκειο της Κωνσταντινούπολης και μετέπειτα από την Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης. « Όταν ζητούσαμε να ανοίξουν σχολεία μας έλεγαν, τι το θέλετε το Ελληνικό σχολείο, εδώ δεν έχετε μαθητές. »

Δεν έχουν καμμία οικονομική βοήθεια από το Ελληνικό Κράτος « που δεν επιθυμεί να δει την Τουρκία να απαιτεί αμοιβαιότητα για την Μουσουλμανική μειονότητα της στην Δυτική Θράκη. »

« Μετά από 50 χρόνια σιωπής και 10 χρόνια λειτουργίας από το νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο σήμερα έχουμε 51 μαθητές και 15 εκπαιδευτικούς - 8 από την Ελλάδα, 4 ομογενείς και 3 Τούρκους. » Παρόλα αυτά, δεν νομίζει ότι υποστηρίζεται αρκετά από το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας. « Τι τα θέλετε τα εικαστικά, είναι πολυτέλεια» του λένε. Τέτοια μαθήματα διδάσκονται περιστασιακά γιατί υπάρχει έλλειψη καθηγητών. Η Ιστορία, η Γεωγραφία και η Φιλολογία διδάσκονται στα Τουρκικά από Τούρκους καθηγητές, σύμφωνα με την ύλη του Τουρκικού Υπουργείου Παιδείας. Τα υπόλοιπα μαθήματα, στα Ελληνικά. Οι περισσότεροι απόφοιτοι φεύγουν για σπουδές στην Ελλάδα, μερικοί σε Πανεπιστήμια στην Τουρκία. Αργότερα θα μάθω από τον τωρινό διευθυντή, τον Νίκο Λαιμόπουλο, ότι στην Ιστορία τα παιδιά μαθαίνουν για την Οθωμανική Αυτοκρατορία για τις «εξεγέρσεις των Ελλήνων και των Σλάβων - χωρίς φανατισμό και με ελάχιστες αναφορές στην Ελλάδα - για τους πολέμους που έκανε η Τουρκία, για τον αγώνα απελευθέρωσης του Κεμάλ Ατατούρκ και την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας. »

Τα μειονοτικά σχολεία εξαρτώνται από το Τουρκικό Υπουργείο Παιδείας, αλλά λειτουργούν σαν ιδιωτικά, χωρίς να επιβαρύνονται οι οικογένειες, οι πόροι προέρχονται από ιδιώτες.

Η ίδρυση των σχολείων και η οικονομική κρίση στην Ελλάδα γίνονται πλέον κίνητρα εγκατάστασης ομογενών και Ελλαδιτών με παιδιά. Οι απόφοιτοι του μειονοτικού Λυκείου δίνουν εξετάσεις ομογενών για να εισαχθούν στις Ανώτερες Σχολές στην Ελλάδα, με την δυνατότητα να επιλέξουν την σχολή που επιθυμούν.

Έτσι αποφασίζουν οι γονείς της Κωνσταντίνας, της εγγονής του Νίκου Μπακάλη, να εγκατασταθούν για δυο χρόνια στην Ίμβρο όπου εκείνη φοίτησε στην Β' και Γ' Λυκείου. Θα πει « πέρασα τα πιο όμορφα χρόνια της ζωής μου στην Ίμβρο. Σήμερα είναι στο 2ο έτος της Νομικής στην Αθήνα.

Για εκείνη είναι δεδομένο ότι το κουδούνι του σχολείου θα χτυπά για πάντα. Θεωρεί ότι η νέα γενιά πρέπει να δημιουργήσει τις συνθήκες για την μονιμότητα. Το όνειρο της είναι να ασχοληθεί με τις Ελληνοτουρκικές σχέσεις. « Έχω αίσθηση για την ευθύνη που έχω, γνωρίζω την Ιστορία μας, τους διωγμούς. Έχω την λαχτάρα να βοηθήσω το νησί. »

Είναι Μεγάλη Τετάρτη. Οδηγώ προς τα Αγρίδια για να επισκεφτώ το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Το χωριό είναι σε υψόμετρο 400 μέτρων πάνω σε μια πλαγιά με θέα ένα κάμπο γεμάτο ελιές. Μερικά σπίτια εγκατελειμμένα από χρόνια είναι ετοιμόρροπα. Το σχολείο είναι ένα όμορφο καλοδιατηρημένο κτίριο. Η τουρκική σημαία κυματίζει μπροστά. Ο διευθυντής, Νίκος Λαιμόπουλος με δέχεται στο γραφείο του για λίγα λεπτά. Μου εξηγεί ότι διαχειρίζεται ένα σχολείο με τρεις κατηγορίες καθηγητών: Τούρκους, Έλληνες ομογενείς και εκπαιδευτικούς αποσπασμένους από την Ελλάδα – και κρατά « ισορροπίες με τρεις διαφορετικούς κανονισμούς».

Στον δρόμο γνωρίζω τον Γιώργο Ζαμπουργάνη, ή Μπάρμπα Γιώργο όπως τον φωνάζουν όλοι στο χωριό. Γεννημένος το 1938 πρόλαβε να τελειώσει το Δημοτικό το 1955, πριν κλείσει. Αποφοίτησε από το Ελληνικό Λύκειο της Κωνσταντινούπολης και μετά έκανε πανεπιστημιακές σπουδές Χημικού Μηχανικού. «Το 1965, χτίζονται ανοιχτές Αγροτικές Φυλακές κοντά στο Σχοινούδι: Ισοβίτες ντυμένοι με κίτρινα ρούχα κυκλοφορούσαν ελεύθερα... έγιναν 14 φόνοι στην Ίμβρο, δεν διελευκάνθει ποτέ κανένας. Το Δημόσιο εξαγόραζε γη με 8 γρόσια το μέτρο...ένα αυγό στοίχιζε τότε 28 γρόσια ». Συνεχίζει, « Το 1974 οι άνθρωποι εδώ μέιναν νηστικοί. » Ο ίδιος μετά τις σπουδές του υπηρέτησε έφεδρος στον τουρκικό στρατό ξηράς. Έφυγε στο εξωτερικό και έπειτα στην Ελλάδα πριν γυρίσει μόνιμα στην Ίμβρο το 1996. Εκεί ανέλαβε τα αμπέλια του πεθερού του. Μου δείχνει μια μισοκαμένη εικόνα του Αγίου Νικολάου που έσωσε από την φωτιά όπου την είχαν ρίξει Τούρκοι έποικοι μαζί με άλλες εικόνες.

Αφήνω τα Αγρίδια και κατεβαίνω προς τον κάμπο για να πάρω τον δρόμο δυτικά προς το Σχοινούδι. Αντικρίζω το χωριό που το χωρίζει στα δύο ο επαρχιακός δρόμος. Το επάνω χωριό είναι σχεδόν εγκαταλελειμμένο. Η εικόνα των κατεστραμμένων πέτρινων σπιτιών, χωρίς σκεπές, με πεσμένους τοίχους και γυμνά παράθυρα είναι θλιβερή. Μια απόλυτη σιγή βασιλεύει. Μερικά σπίτια είναι ανακαινισμένα αλλά μόνο Κούρδοι και Τούρκοι έποικοι ζουν σ'αυτή την μεριά. Οι Ρωμιοί ζουν στο κάτω Σχοινούδι κοντά στην Εκκλησία και το Χριστιανικό

Νεκροταφείο.

«Στον ύπνο μου έβλεπα την Ίμβρο » λέει ο Βασίλης Κουτσούκος Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου. Το σπίτι του που ανακαίνισε ο ίδιος, έχει έναν όμορφο κήπο με θέα όλο το χωριό. Αφού έφυγε από το νησί το 1966, οι Ελληνικές Αρχές του έδωσαν ένα απλό laissez passer. Για χρόνια ήταν άπατρις. Θα περιμένει το 1987 για να πάρει την Ελληνική υπηκοότητα. Γύρισε στην Ίμβρο για πρώτη φορά το 1988 όπου γνώρισε την γυναίκα του Μαρία. Εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα και επέστρεψαν οριστικά όταν εκείνος πήρε σύνταξη. Εκείνη διηγείται πόσο φοβόταν όταν ήταν μικρή τους φυλακισμένους που περπατούσαν ελεύθερα στο χωριό. « Οι έποικοι λεηλατούσαν σπίτια χωριανών που είχαν φύγει, φόβος και τρόμος στο χωριό. Χάσαμε εμείς, βρήκαν αυτοί. »

Η συγχωριανή της Βάσω Ξεινού, φωτογράφος και μέλος του συλλόγου Ιμβρίων, θα πει ότι τότε τα παιδιά μαζεύονταν σε σπίτια « δήτην για επίσκεψη » για να κάνουν μαθήματα Ελληνικών στα κρυφά. « Οι Τούρκοι χωροφύλακες περιπολούσαν στους δρόμους και όταν έβλεπαν παιδικά παπούτσια μπροστά στην πόρτα ενός σπιτιού ερχόντουσαν να χτυπήσουν.»

Παράλληλα το Δημόσιο απαλλοτριώνει όλη την εύφορη γη στο Σχοινούδι και σταδιακά σε όλο το νησί, με διάφορα προσχήματα : κατασκευή φραγμάτων και τεχνικών λιμνών, αναδάσωση. Απαγορεύουν την ελεύθερη βοσκή, την πώληση κτηνοτροφικών προϊόντων εκτός του νησιού. Το Σχοινούδι έγινε χωριό φάντασμα. « Δεν μας έδιωξαν, μας ανάγκασαν να φύγουμε » θα μου πουν πολλοί.

Πρόσφυγες στην Ελλάδα

Μια κυρία μεγάλης ηλικίας που συναντώ στην Εκκλησία του χωριού μου διηγείται πως έφυγε πρώτα στην Πόλη όπου παντρεύτηκε ένα ομογενή Έλληνα. Έκαναν ένα γιο που άρχισε δημοτικό στο Ζάππειο Ελληνικό μειονοτικό σχολείο. Μετά το 1974 αναγκάστηκαν να φύγουν στην Ελλάδα και ο μικρός πήγε σε δημόσιο στην Αθήνα. « Μια μέρα το παιδί ήρθε κλαίγοντας από το σχολείο, δεν μπορούσα να το ηρεμήσω. Τι έγινε παιδί μου, αυτός έκλαιγε...στο τέλος μου λέει Μαμά με φώναξαν Τούρκο τα παιδιά. » Οι Ίμβριοι που επέστρεψαν στην Ελλάδα υπέστησαν ρατσισμό.

Πριν φύγω από το χωριό επισκέπτομαι το νεκροταφείο. Τάφοι παλιοί χωριανών που δεν έζησαν την καταστροφή, τάφοι πιο πρόσφατοι Ιμβρίων που γύρισαν να ζήσουν τα τελευταία τους χρόνια και να πεθάνουν στο νησί και άλλων που πέθαναν μακριά αλλά τα παιδιά τους τους έφεραν εδώ για να αναπαυθούν.

Στρατηγική διάλυσης

Την επομένη ανεβαίνω στα Αγρίδια να δω τον Νίκο Μπακάλη και την εγγονή του Κωνσταντίνα. Με δέχεται στο γραφείο του και κάθεται μπροστά στο επιβλητικό πορτραίτο του Κεμάλ Ατατουρκ. «Από το 1964 και μετά οι κυβερνήσεις μετέφεραν εποίκους από την ηπειρωτική Τουρκία στο νησί, ίδρυσαν ολόκληρα χωριά προσφέροντας δωρεάν σπίτια και γη με σκοπό να διώξουν τους Ρωμιούς». Το κτηματολόγιο (που έγινε από το 1996 μέχρι και το 2010) ήταν η τελευταία πράξη της απαλλοτρίωσης από το Δημόσιο. « Μετά από 40, 50 χρόνια εγκατάλειψης ερχόντουσαν και έλεγαν : απόντες οι ιδιοκτήτες, νόμιμη καταχώρηση με περίοδο 10 χρόνων για ένσταση. Μερικοί μπόρεσαν και γύρισαν, άλλοι ήταν μακριά, Αυστραλία, Αφρική...είχαν ρίξει μαύρη πέτρα πίσω τους. 52 σπίτια του χωριού πέρασαν με αυτό τον τρόπο στο Δημόσιο. »

Αυτοί που δεν είχαν υπηρετήσει στον στρατό είχαν χάσει την τουρκική υπηκοότητα και δεν μπορούσαν να διεκδικήσουν τις περιουσίες τους. (Η τουρκική υπηκοότητα είναι υποχρεωτική για οποιαδήποτε ιδιοκτησία στην Τουρκία)

Μεταξύ προσαρμογής και ενσωμάτωσης

Θεωρεί ότι οι σχέσεις τους με τις Αρχές είναι πολύ καλές πλέον. « Ο Έπαρχος (ο προϊστάμενος όλων των κοινοταρχών του νησιού) που είναι 35 χρόνων, παραδέχεται ότι έγιναν λάθη στο παρελθόν. Αυτές είναι οι αντιφάσεις αυτής της χώρας » Πώς βλέπει το μέλλον και την ενσωμάτωση της Ελληνικής μειονότητας ο Νίκος Μπακάλης ; « Έχουμε πολύ καλές σχέσεις με την τουρκική κοινωνία. Είμαστε φίλοι, τα παιδιά μας μεγαλώνουν μαζί. Αλλά όλα είναι πιθανά, δεν ξέρω τι μας ξημερώνει. Οι ακροδεξιοί ασχολούνται πολύ με την Ελληνική κοινότητα στην Τουρκία. Στο παρελθόν πληρώσαμε τα γεγονότα στην Κύπρο. Πρωτοσέλιδα σε Τουρκικές εφημερίδες έγραφαν για την κοινότητα μας : « Τι περιμένουμε ; » και αναρωτιέται : « Αν κάτι γίνει ξανά στην Κύπρο; »

Εκφράζει την ανησυχία του για την δημογραφική στασιμότητα της Ελληνικής κοινότητας του νησιού. Θεωρεί την στάση του Ελληνικής Κυβέρνησης χλιαρή « Θέλουν να υπάρχουμε; Χορηγούν 5 000 ευρώ τον χρόνο επί 4 χρόνια για την ίδρυση μιας επιχείρησης, αλλά δεν είναι αρκετό το κίνητρο για να έρθουν οι νέοι. Άνοιξαν 3 - 4 μαγαζιά.

Η Κωνσταντίνα που έχει Ελληνική και τουρκική υπηκοότητα προσθέτει. « Υπάρχει χάσμα αλλά αυτό γεφυρώνεται. » Θυμάται πως κατέβηκε σε διαδήλωση με άλλες μαθήτριες στην Παναγιά και φώναξαν το σύνθημα « Γυναίκα, Ζωή, Ελευθερία » στα Ελληνικά, στα Τουρκικά και στα Κουρδικά. Θεωρεί ότι υπάρχει πλέον μια σχετική ισορροπία με την τουρκική κοινωνία. « Είμαστε όμως ακόμα μετέωροι, Τούρκοι πολίτες αλλά Ρωμιοί. » Μας απασχολεί η εξέλιξη της Τουρκικής Δημοκρατίας αλλά και της Ελληνικής. » Αναφέρεται στις πρόσφατες διαδηλώσεις στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα για τα Τέμπη και μιλά για ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις δυο χώρες. Η ενσωμάτωση της Ελληνικής μειονότητας παραμένει εύθραυστη. « Έχω όνειρα για μόνιμη εγκατάσταση, αλλά φοβάμαι ότι όλα μπορούν να γκρεμιστούν. »

Η Ίμβρος βουλιάζει από κόσμο το καλοκαίρι

Οι τιμές των ακινήτων έχουν εκτοξευθεί εξ' αιτίας του υπερτουρισμού, χτίζονται ξενοδοχεία. Αυτό παροτρύνει πολλούς ομογενείς να πουλήσουν την ακίνητη περιουσία τους και να φύγουν οριστικά. Σήμερα περίπου 200 ζουν όλο το χρόνο στο νησί. Ο Νίκος Μπακάλης δεν είναι αισιόδοξος για το μέλλον της Ελληνικής κοινότητας του νησιού: « Παλεύουμε, αλλά γιατί; Τι θα γίνει σε 20 χρόνια; Ποιος από εμάς θα μείνει εδώ; Τα παιδιά φεύγουν. » Αλλά για την Κωνσταντίνα, η

επιστροφή στο νησί έχει πολλές διαστάσεις. Δεν αποκλείει να εγκατασταθεί στην Τουρκία. « Η Ίμβρος είναι η Ιθάκη μου ».

Συναντώ τον Ιωακείμ Καμπουρόπουλο, που έχει εγκατασταθεί μόνιμα στο χωριό του στα Αγρίδια από το 2015. Η ιστορία της οικογένειας του στο νησί αρχίζει το 1850. Συζητάμε για την ενσωμάτωση και το μέλλον της κοινότητας του νησιού. Δείχνει μια συγκρατημένη αισιοδοξία. « 44 παιδιά αποφοίτησαν από το Λύκειο στα 10 χρόνια λειτουργίας του. Αλλά πολλοί νέοι έρχονται στο μειονοτικό σχολείο για τα δυο τελευταία χρόνια και γυρίζουν για ανώτερες σχολές στην Ελλάδα. Ένα θέμα είναι το πρόβλημα της γλώσσας. Δεν προσαρμόζονται εδώ, εκτός από τα παιδιά που έχουν αρχίσει από το Δημοτικό, παιδιά μεικτών ζευγαριών ως επί το πλείστον.

Θα πει ότι στο νησί έχουν έρθει προοδευτικοί Τούρκοι πολίτες που αγαπούν την Ελληνική κοινότητα. Για παράδειγμα στο χωριό Γλυκύ όπου έχουν μείνει μόνο 5 ομογενείς, η πλειοψηφία των Τούρκων κατοίκων εξέλεξαν κοινοτάρχη τον Αργύρη Μπαχτσεβάνη.

Μετά την κρίση του covid, ο πληθυσμός της Ίμβρου έχει αυξηθεί σαν εναλλακτική λύση σε σχέση με τις πόλεις. Έχουν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για μόνιμη εγκατάσταση. Θα προσθέσει «ένας γιατρός, ένας δικηγόρος θα μπορούσε να εργαστεί εδώ. »

Παράλληλα, τα Ελληνικά χωριά και οι Εκκλησίες του νησιού έχουν κηρυχθεί διατηρητέα από το Τουρκικό Υπουργείο Πολιτισμού. Η Ελληνική ταυτότητα του νησιού έχει γίνει brand για marketing. Πολλά μαγαζιά που διαχειρίζονται Τούρκοι έχουν Ελληνικά ονόματα.

Για τον Ιωακείμ Καμπουρόπουλο η επιβίωση της Ελληνικής κοινότητας περνά από την ενσωμάτωσή της με την Τουρκική κοινωνία. Ο Νίκος Λαιμόπουλος, ο διευθυντής του Λυκείου που έχει γεννηθεί και σπουδάσει στην Κωνσταντινούπολη λέει ότι δεν έχει νιώσει ποτέ καμία διάκριση στην Τουρκία, ούτε καν στον στρατό.

Οι μεικτοί γάμοι γίνονται περισσότερο αποδεκτοί. Όπως η Βιολέτα από την Σαντορίνη με σπουδές Αρχαιολογίας στο Λίβερπουλ που παντρεύτηκε με Τούρκο και αποφάσισαν να έρθουν να ζήσουν στο νησί « για να πάνε τα παιδιά σε Ελληνικά σχολεία και να διατηρήσουν την διπλή κουλτούρα τους ».

Για την Ελένη Απίστολα, πρόεδρο του συλλόγου Ίμβρου και Τενέδου της Νέας Σμύρνης, η ενσωμάτωση είναι αναγκαία. « Η ίδρυση των σχολείων ήταν ένα θαύμα αλλά επιθυμούμε στήριξη από την Ελληνική Πολιτεία και αρμονική συνύπαρξη στην Τουρκία. Παράλληλα διεκδικούμε δικαιοσύνη για τις απαλλοτριώσεις. Δεν ξεχνάμε.

Θέλουμε ισότητα και καλή συνεργασία με την Τουρκική κοινωνία. Κοιτάμε μπροστά. »

Φωτογραφία: Πολύβιος Ανεμογιάννης

Πηγή: ΚΥΠΕ